

Ca. xxvii. de cetera arte mechanica vicz de
 nauigatoria et artibus ei subalternatis. et de
 utilitate et laudibus eorum. Demum de labori-
 bus. miseris et periculis queas comitantur.

Nauigatoria siquidem tertio loco me-
 chanicis artibus subalternatur. que
 eadem cum mercatura videtur. quedam
 tamen singularia tam utilia quam inutilia. tam dul-
 cia quam amara habere dimoscit. Illius autem
 necessitas et utilitas ex eo patet. quoniam sine
 illa tota pene hominum societas. tota conuersatio
 periret. et cum nulla prouidentia aut ciuitas sola sibi
 sufficiat veluti ad quam omnia vite necessaria
 et utilia. per nauigantium suffragia facilius
 et apcius res omnes deferuntur. Habetque certe
 altera ab altera quod ei deest. ministratque quod
 superfluit. Demum omnes fere insule periret
 aut depopulate essent nisi per nauigationes
 aditus ad eas haberetur. Adde quia secundum
 Aristotelem in politica necessarium est regno
 aut ciuitati bene ordinate promptam habere
 nauigationem si volunt esse liberi. Nam per na-
 uigationem sunt abiles et pati ad lacessendas
 et expulsandas iniurias piratarum et latrunculorum
 Nauigantes denique multa generi humano uti-
 lia afferunt industrie et sagacitatis. sciunt enim